

Op zoek naar wederzijdse afhankelijkheid – Espen Hjort en Mees Borgman over *Happy Together*

door Sander Janssens

Samenleven, hoe doe je dat eigenlijk? In hun nieuwe voorstelling *Happy Together* onderzoeken regisseur Espen Hjort en performer Mees Borgman of het samenleven als familie ons iets kan leren over het samenleven als maatschappij. Hjort: “Een familie is eigenlijk een micromaatschappij. Je moet voortdurend uitvinden wat je van elkaar bent en hoe je je tot de ander verhoudt. Eigenlijk moet je elkaar steeds opnieuw leren kennen.”

Hjort en Borgman werkten eerder al samen in de voorstellingen *Goat Song* en *Casino Nonstop*. Behalve hun voorliefde voor beeldend theater, vinden ze elkaar in hun zeer persoonlijke manier van werken. Borgman: “We vragen ons met deze voorstelling af of je kan veranderen zonder elkaar los te laten? Kan je als gezin groeien, zonder je van elkaar af te zonderen?” Dat onderzoek gaan ze aan met een echte familie: Borgman (die getrouwd is met Hjort) speelt de voorstelling met haar ouders en broer.

Door een echte familie op te voeren krijgt de voorstelling iets heel persoonlijks. Dat is voor Hjort als regisseur ook meteen de grootste uitdaging, vertelt hij. “Hoe kan je het met een familie over familie hebben, zonder dat het alleen maar over deze specifieke familie gaat? Want we willen niet dat het particulier wordt.”

Daarom hebben ze gekozen voor een heel fysieke vorm en een associatieve structuur. Hjort: “Vanuit de familie willen we kijken naar afscheid en loslaten. Het gegeven dat alles voorbijgaat, is onlosmakelijk verbonden met het familieleven. Niet alleen in de dagelijkse routine – je verlaat elkaar en komt weer terug, dat is de kern van het gezin – maar ook in bredere zin: je moet afscheid nemen van het kind dat je was, rollenpatronen veranderen, ouders worden afhankelijker. Familie is eigenlijk een voortdurende oefening in afscheid nemen. Dat klinkt misschien zwaar, maar door die afspraak dat je ook altijd weer terugkomt, krijgt het ook iets lichts.”

In de voorstelling uit zich dat in een reeks beeldende scènes rondom dragen en gedragen worden. Hjort: “Die manier van denken over familierelaties – dat je op elkaar leunt, elkaar draagt, en dat die rollen steeds veranderen – is in de kern waar het ons om gaat.”

Ze noemen dat 'de acrobatiek van het samenleven'. Borgman: "Als je wil veranderen, als je wil groeien zonder elkaar los te laten, dan moet je speels en flexibel zijn. Het is een doorlopende oefening in evenwicht en vertrouwen, een voortdurend spel van aan elkaar gewaagd zijn." Samenleven is geen abstract idee, benadrukt Hjort. "Het is iets wat je dagelijks doet. En als je daar slordig mee omgaat, dan gaat er iemand vallen."

Hjort: "We leven in een samenleving die heel erg op het individu gericht is. Er wordt van je verlangd dat je je eigen route uitstippelt: een pad dat je alleen bewandelt en waarover je alleen aan jezelf verantwoording aflegt. En dat is natuurlijk ook een onderdeel van volwassen zijn. Maar tegelijkertijd is dat individualisme niet duurzaam. Uiteindelijk moeten we toch manieren vinden om in een soort wederzijdse afhankelijkheid met elkaar te leven, en wij denken dat familie een interessante ingang biedt om dat uit te zoeken."

***Happy Together* van Espen Hjort & Mees Borgman, geproduceerd door Stichting Skorpetind en Het Huis Utrecht in samenwerking met Theater Utrecht speelt van 4 maart t/m 27 mei 2020 in de theaters (première 5 maart, Het Huis Utrecht). Zie www.espenhjort.com.**